

NARCIS OLLER VIST PER ALFONS MASERAS
Isidor Cònsul

Alfons Maseras, **Vida de Narcís Oller**. Edició i notes a cura de Montserrat Corretger. Edicions El Mèdol. Tarragona.

En el col·loqui sobre Narcís Oller celebrat a Valls a finals del novembre passat, l'organització havia previst la presentació de tres llibres que poden ser importants per a actualitzar la bibliografia olleriana i per a conèixer aspectes encara poc transitats del novel·lista català més important del segle XIX. Aquests tres llibres, pensats també per arrodonir l'avinentsa del cent-cinquantè aniversari del naixement de l'escriptor, eren una edició crítica de **Vilaniu**, a cura de Margarida Aritzeta, la publicació per primera vegada de la novel·la inacabada d'Oller, **El pintor Rubio**, preparada per Antònia Tayadella, i **La vida de Narcís Oller**, d'Alfons Maseras, a cura de Montserrat Corretger. Aquest darrer fou l'únic que arribà a port dins del calendari assenyalat i va poder ser presentat en el marc del col·loqui per la pròpia curadora, autora de la tesi doctoral **Alfons Maseras: Intel·lectual d'acció i literat (Biografia. Obra periodística. Traduccions)** (1995). Els altres dos treballs ollerians sortiran en els mesos vinents i el retard s'ha degut, en el cas de l'edició crítica de **Vilaniu**, al fet d'haver localitzat darrerament el manuscrit de la novel·la. Quant a **El pintor Rubio**, un "novelón" en castellà a l'estil de Víctor Hugo que és als orígens de l'obra literària de l'escriptor vallenc, els problemes deriven d'una lenta i complexa preparació editorial que ha contemplat, per exemple, la transcripció mecanogràfica dels quatre o cinc centenars de fulls manuscrits de la novel·la que es guarden a la Biblioteca de Catalunya.

HISTORIA DEL TEXT

Tot i que Alfons Maseras redactà la Vida de Narcís Oller en els darrers mesos de 1938, l'obra ha romàs inèdita fins ara. El manuscrit és datat el mes de desembre d'aquell 1938 i consta de 343 quartilles més l'afegit d'una bibliografia i un índex. L'obra presenta una estructura en cinc parts, la primera de les quals, Infantesa, adolescència i joventut s'ha perdut. Alfons Maseras havia pactat la sortida de Vida de Narcís Oller a "Revista de Catalunya", en cinc lliuraments consecutius, el primer dels quals s'havia de publicar el mes de gener de 1939. Montserrat Corretger, en la introducció que acompanya el volum, explica que la solapa del nº 92 de la revista (novembre de 1938) anunciava, entre els **articles d'aparició pròxima**, la Vida de Narcís Oller, d'Alfons Maseras. Una publicitat que harmonitza amb el full que Alfons Maseras deixà contigu a la portada del manuscrit i on havia apuntat: **S'ha de donar un capítol cada mes. El primer capítol ja és a la impremta per al nº de gener. Tipus de lletra - 10 a 11.** I aquí s'aturà la història. El text del primer capítol era a la impremta, d'acord amb la previsió que l'havia de fer sortir el gener de 1939, però aquell número de "Revista de Catalunya" no sortí mai. Ja era compost i a punt d'entrar en màquines, però es quedà a mig camí. No van imprimir-lo i després fou destruït. El final de la guerra civil espanyola rodava accelerat i no faltava gaire per a l'entrada de l'exèrcit rebel del general Franco a Barcelona, aquell mateix mes de gener. L'afegit del drama és que Maseras havia lliurat el text original del primer capítol sense fer-ne cap còpia. Per aquesta raó, el manuscrit que es guarda en l'arxiu familiar només conserva els quatre capítols restants: II) **Esclat**, III) **Plenitud**, IV) **Dispersió i recobrament**, i V) **Senectud, darreries**. Ironies de la història. Paradoxalment s'ha perdut el capítol que va estar a punt de veure la llum de l'edició en el temps que tocava. Els altres quatre han hagut d'esperar més de setanta anys que la mà redemptora de Montserrat Corretger els fes sortir de les tenebres a la llum.

L'ACTUALITAT D'UNA VELLA BIOGRAFIA

Vida de Narcís Oller té sobretot un valor testimonial, i si encara interessa setanta anys després és per la feina que hi ha esmerçat Montserrat Corretger. La introducció al text de Maseras és suggestiva i d'una impecable polidesa, i aprofita per explicar de manera succinta la relació entre el biògraf i el biografat. Corretger parla de la correspondència que bescanviaren tots dos escriptors, de l'evident mestratge d'Oller envers Maseras i d'una relació cordial i d'amistat que s'estenia a altres membres de la família: la de Maseras i Joan Oller i Rabassa, fill petit del novel·lista, que eren si fa no fa de la mateixa edat.

Enllà de la noble recuperació d'un vell text, diria que l'interès actual d'aquesta biografia corre per la banda de l'estil. Al llarg dels anys trenta, Maseras es convertí en una mena de biògraf professional - **Francesc Macià** (1931), **Fortuny** (1932-1938) i **Joan Maragall** (1936) - que no optava per l'erudició sinó per una forma de presentació senzilla, divulgadora, panoràmica i novel·lada. Ho sintetitza, en el cas de **Vida de Narcís Oller**, una ajustada apreciació del pròleg, segons la qual, el subjectivisme del biògraf sura en forma d'una descripció psicològica que assumeix la mateixa òptica de l'escriptor estudiat.

Aquests darrers anys s'ha multiplicat el gènere de les biografies i, en el cas de les que s'adrecen als prohoms de la nostra literatura, sovintegen les que tenen el punt de mira massa posat en l'erudició i en la nota de peu de pàgina. La perspectiva de divulgació narrativa que planteja Maseras és una alenada d'aire fresc i un estil diferent de popularitzar amb decòrum el perfil dels homenots més conspicus de les nostres lletres.

(Isidor Cònsul)